Elinkeinoministeri Olli Rehn 13.11.2015

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016; etukäteiskysymykset, joihin ministereiltä pyydetään näkemyksiä; Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto 13.11.2015

Etukäteiskysymykset:

1) *Suomen vienti Venäjälle; tilanne, merkitys ja tulevaisuudennäkymät? Miten varauduttu pakotteiden päättymiseen?*

2) *Energiatukien (mm. luku 32.60, mom. 11.08.07, mom. 28.91.41) ongelmakohdat ja kehittämishaasteet?*

3) *Valtion tuki tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan? Viime vuosien keskeiset määrälliset ja sisällölliset muutokset sekä muutosten vaikutukset? Tulevaisuuden kehittämishaasteet? TEKES:n määrärahaleikkausten riskikohdat?*

1. Suomen vienti Venäjälle; tilanne, merkitys ja tulevaisuudennäkymät? Miten varauduttu pakotteiden päättymiseen?

Yleistä

Venäjän hidastunut talouskehitys, ruplan kurssin heikkeneminen, öljyn hinnan lasku, korkojen nousu, alentunut ostovoima (varsinkin keskiluokassa) ja yleinen epävarmuus ovat vaikuttaneet negatiivisesti Suomen ja Venäjän taloussuhteisiin. Lisäksi yleinen poliittinen tilanne, EU:n ja USA:n asettamat talouspakotteet ja myös niiden välilliset vaikutukset sekä Venäjän vastapakotteet vaikuttavat pitkällä tähtäimellä Venäjän kaupan kehittymiseen ja investointihalukkuuteen.

Vaikka Venäjän liiketoimintaympäristö on menossa ulkomaisten toimijoiden kannalta haasteellisempaan suuntaan, silti Venäjälle sijoittuneet suomalaisyritykset korostavat pitkäjänteisen työn merkitystä kauppasuhteissa ja sopeuttavat toimintaansa vallitsevaan tilanteeseen. **Suomalaisyrityksistä pelkästään Venäjän vientiin suuntautuneet yritykset ovat suuremmissa vaikeuksissa kuin Venäjälle etabloituneet yritykset**. Etabloituneista yrityksistä parhaiten menestyvät ne, joiden toiminta perustuu tuontipanosten sijasta ruplissa laskutettaviin panoksiin.

Suomi korostaa EU:n yhtenäisyyttä ja noudattaa EU:n pakotepolitiikkaa, mutta ylläpitää toimintaa Venäjän kanssa normaalina pakotteiden ulkopuolisilla aloilla. Venäjä on ilmaissut arvostavansa Suomen pragmaattista suhtautumista kahdenväliseen yhteistyöhön ja on halukas tiivistämään sitä edelleen.

Vienti

Venäjän osuus Suomen tavaraviennistä on 5,9 % ja tuonnista 11,3 %. Tammi-heinäkuun 2015 viennin arvo laski 32 % ja oli 1,9 mrd. euroa sekä tuonnin arvo 35 % ja oli arvoltaan 3,5 mrd. euroa. Suomalaisyrityksiä arvioidaan olevan Venäjällä 500–600 (työllistävät arviolta 50 000 henkilöä). Suomalaisinvestointien arvo on noin 11–12 mrd. euroa.

Koko kauppavaihdolla mitattuna **Venäjä on ollut suurin kauppakumppani vuodesta 2007 lähtien, mutta nyt sekä Saksa että Ruotsi ovat menneet ohi**. **Vientimaana Venäjä on nyt sijalla viisi Saksan, Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Alankomaiden jälkeen. Tuonnissa sekä Saksa että Ruotsi ovat kirineet ohi Venäjän ja pudottaneet Venäjän kolmannelle sijalle. Viimeksi Venäjä oli vasta Suomen kolmanneksi suurin tuontimaa vuonna 2002.**

Suomen **suurimman vientituoteryhmän** Venäjälle muodostivat **koneet, laitteet ja kuljetusvälineet**, joiden osuus kokonaisviennistä oli 33,3 prosenttia. Niidenkin vienti laski kuitenkin tammi-heinäkuussa 35 % edellisvuoteen verrattuna.

Vientituoteryhmistä elintarvikkeet kokivat suurimman pudotuksen, 75 %. Maitotalous- ja lihatuotteiden osalta pudotus oli lähes 100 prosenttia. Suomen kokonaisviennistä elintarvikkeet muodostavat enää vain 3,3 %, kun vielä vuonna 2014 niiden osuus oli 6,5 %.

Varautuminen pakotteiden jälkeiseen aikaan

Pakotteita suurempia huolia ovat **Venäjän taloudellisen tilanteen kehittyminen, ruplan kurssikehitys ja öljyn hinta**. Kukaan ei tiedä, onko Venäjän talouden tie ylös- vai alaspäin. Talouden kasvaessakaan ei ole odotettavista yhtä suurta kasvua kuin kymmenen vuotta sitten.

EU:n asettamat henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvat varojen jäädyttämiset ja matkustusrajoitteet samoin kuin sektorikohtaiset pakotteet vaikuttavat varsin vähäisesti Suomen talouteen. Pääomamarkkinoihin kohdistuvat pakotteet kiristävät rahoitustilannetta Venäjällä ja vaikuttavat investointihyödykkeitä myyvien suomalaisyritysten tilauskannan heikkenemiseen.

Venäjän elintarvikealaan kohdistuvat vastatoimet vaikuttavat paitsi suorasti maito- ja lihatuotteiden vientiin niin välillisesti **myös koko elintarviketeollisuuteen sekä logistiikkapalveluihin ja Venäjälle etabloituneeseen vähittäiskauppaan**.

Venäjällä on myös käynnissä tuonninkorvausohjelma, jonka avulla pyritään parantamaan ja lisäämään omaa tuotantoa. Venäjällä ei ole kaikkea siihen tarvittavaa teknologiaa, mikä voi tuoda uusia markkinoita suomalaiselle tietotaidolle sekä suomalaisille laitteille, joiden avulla voidaan aloittaa tai kasvattaa Venäjän omaa tuotantoa.

Valtionhallinnon Venäjän liiketoimintaa harjoittaviin yrityksiin kohdistuvia tukitoimia (mm. kasvuohjelmat) jatketaan koko ajan pakotteista ja poliittisesta tilanteesta huolimatta. **Yhteistyö esim. Suomen ja Venäjän hallitusten välisen talouskomission alaisten työryhmien kautta on aktiivista** ja niiden toiminnan jatkamiseen virkamies- ja yritystasolla kannustetaan. Vain pakotteiden alaisilla alueilla ei ole aktiviteetteja.

Pakotteiden poistumisen jälkeen vahvistetaan niitä kasvuohjelmia ja rahoituksia, joissa tarvitaan erityisiä ponnistuksia, muun muassa elintarvikeala. Näillä toimenpiteillä pystytään nopeasti nostamaan suomalaisten yritysten mahdollisuuksia Venäjän-viennin kasvattamiseen nykytilanteesta.

Suomen brändi ja maine ovat edelleen **vahvoja** Venäjällä. Tästä johtuen **taloudellisen tilanteen parannuttua ja pakotteiden poistuttua** Suomen perinteisesti **vahva vientiala – investointihyödykkeet – voidaan aktivoida nopealla aikataululla.**

Tuonti

Energiatuotteiden osuus Suomen **kokonaistuonnista Venäjältä on 74 %.** Niiden **tuonnin arvo** oli tammi-heinäkuussa noin 2,6 miljardia euroa, mikä oli **40 % vähemmän kuin vuonna 2014**. Suurin osa Venäjältä tuodusta energiasta oli raakaöljyä. Sitä tuotiin tammi-heinäkuussa noin 1,7 mrd. euron arvosta eli 43 % edellisvuotta vähemmän. Raakaöljyn tuontimäärä laski 18 % ja tuontihinnat 40 %.

Öljytuotteiden tuonti heikentyi tammi-heinäkuussa 40 %, kaasun 33 % ja kivihiilen 23 %. Sähköä sen sijaan tuotiin 75 % edellisvuotta enemmän, mutta sen osuus Venäjän kokonaistuonnista on alle 2 %.

Matkailu

Suomi edelleen yksi tärkeimmistä venäläisten matkakohteista, vaikka **tammi-heinäkuussa Suomen Venäjän konsulaatti on tehnyt 43 % vähemmän viisumipäätöksiä kuin vuotta aiemmin**. Taustalla on yleisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen, ruplan kurssin aleneminen ja paikallisten hintojen nousu sekä noin 6 miljoonalle viranomaiselle annettu kielto tai kehotus olla matkustamatta ulkomaille.

Matkustajien rajanylityksiä oli Suomen ja Venäjän maarajalla tammi–heinäkuussa 1,4 miljoonaa eli **20,8 % vähemmän** kuin samaan aikaan viime vuonna. Venäjän **junamatkustajia oli 19,3 %** viimevuotista **vähemmän**. Tärkein maahantulon syy on ostosmatkailu. Tällä hetkellä venäläisten on edullisempaa matkustaa kotimaassa.

Suomessa varaudutaan siihen, että pitkällä tähtäimellä **liikkuvuus rajan yli tullee palautumaan ennalleen ja jopa kasvamaan**. **Kasvu edellyttää** edelleen **panostuksia rajan toimivuuteen ja rajainfrastruktuuriin.** Suomi on myös korostanut, ettei vallitsevassa kansainvälispoliittisessa tilanteessa kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan suoria kontakteja tule rajoittaa vaan entisestään tukea.

Elintarvikkeet

Elintarvikeviennin arvo Venäjälle on **laskenut heikon kysynnän ja erityisesti Venäjän asettaman elintarvikkeiden tuontikiellon vuoksi**. Elintarvikkeiden hinnat nousivat Venäjällä 10,6 % tammi–heinäkuussa edelliseen vuoteen verrattuna.

Venäjä on uudessa elintarvikeohjelmassaan **ehdottanut** lähes kaikkien elintarviketuoteryhmien **omavaraisuustavoitteen nostamista vähintään 85 prosenttiin.** Kotimaista tuotantoa on pyritty lisäämään myös asettamalla elintarvikkeiden tuontirajoituksia (Venäjän vastapakotteet). Tuontirajoitukset eivät kuitenkaan ole tukeneet tuontisubstituutiota, vaan lähinnä supistaneet tuontia.

2. Energiatukien ongelmakohdat ja kehittämishaasteet?

Energiatuki (32.60.40)

Syöttötariffin tultua voimaan vuonna 2011, energiatuki on suunnattu entistä tarkemmin uuden teknologian demonstrointiin, ei-päästökauppasektorille sekä hajautettuun energiantuotantoon. Yksittäiset investoinnit ovat pääosin pieniä (n. 400–500 tukipäätöstä vuosittain), mutta niiden kokonaisvaikuttavuus on suuri. Investointien seurauksena on voitu muun muassa vähentää öljyn käyttöä lämmityksessä ja liikenteessä, päästöjä ei-päästökauppasektorilla, tehostamaan energian käyttöä sekä edistämään uuden energiateknologian käyttöönottoa.

Suurimpana haasteena on viime vuosina ollut suuri määrä tukikelpoisia ja hyviä hankkeita käytettävään tukivaltuuteen nähden. Tukiohjelmaa on pyritty sopeuttamaan kyseiseen valtuusmäärään rajaamalla tiettyjä kategorioita pois, alentamalla tukiprosentteja sekä tiukentamalla arviointia tuen tarpeellisuudesta ja tukimäärästä.

Uusiutuvan energian tuotantotuki (30.60.44)

Kyseinen momentti pitää sisällään *syöttöpreemiojärjestelmän tuulivoimalle, biokaasulle ja pien-CHP:lle (puupolttoaineet)* sekä metsähakkeen muuttuvan tuotantotuen. Tuulivoiman osalta tukiohjelma on käynnistänyt merkittävän määrän tuulivoimarakentamista. **Ennakoitua alhaisempi sähkönhinta on nostanut tukiohjelman kustannuksia. Tukiohjelmaan sisältynyt tuulivoimakiintiö on täyttynyt ja uusia hankkeita ei enää oteta tuen piiriin.** Biokaasun ja pien-CHP:n osalta tukiohjelma on käynnistänyt vain yksittäisiä hankkeita.

Keskeisinä haasteina ovat olleet etenkin sähkön alhainen markkinahinta ja biokaasulaitosten suuret investointikustannukset. **Pien-CHP hankkeiden osalta haasteena on ollut tukikatto (750 000 euroa), joka alhaisen sähkönhinnan takia tulee ennakoitua aikaisemmin täyteen ja näin heikentää hankkeiden kannattavuutta. Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen esitys uudesta järjestelmästä on määrä antaa vuoden 2017 syksyllä.**

Metsähakkeen muuttuvan tuotantotuen tarkoituksena on tehdä metsähakkeesta turvetta ja kivihiiltä kilpailukykyisempi monipolttoainelaitoksissa. Tuotantotuella oli aluksi tavoiteltu vaikutus metsähakkeen käyttöön ja käyttö lisääntyi tavoiteuran mukaisesti. **Viimeisten kahden vuoden aikana metsähakkeen käyttö ei ole kasvanut tavoitteiden mukaisesti**. **Syynä ovat olleet muun muassa lämpimät talvet (vähäisempi polttoainekäyttö), alhainen sähkönhinta ja lauhdevoimaloiden heikentynyt kannattavuus. Samalla energialaitosten puustamaksukyky on noussut lähelle metsäteollisuuden maksukykyä. Tilanne korjataan alentamalla tukea kuitupuun osalta, jolloin tuki ja energiakäyttö kohdistuu paremmin tähteisiin ja pienpuuhun.**

Uusiutuvan energian tuotantotukien suurin haaste on ollut niihin liittyvät monet muutokset ja näiden aiheuttama epävarmuus energia-alalle. Lisäksi tukiohjelman kustannukset ovat olleet ennakoitua suuremmat. Tulevan tukiohjelman tärkeimpiä ominaisuuksia tuleekin olla vakaus, ennustettavuus, kustannustehokkuus ja markkinoiden muutoksiin automaattinen reagointi.

Muita TEM:n pääluokan energiatukia

LNG-terminaalien investointituki (32.60.41)

Tukiohjelman tavoitteena oli käynnistää LNG-terminaaliverkoston rakentaminen Suomeen, joka muun muassa mahdollistaisi LNG-tankkauksen Itämeren alueella ja näin vähentäisi merenkulun päästöjä ja kustannuksia. Lisäksi tavoitteena oli lisätä kilpailua polttoainemarkkinoilla alueilla, joissa kaasua ei ole tarjolla. **Tukiohjelma oli määräaikainen ja sen puitteissa tehtiin neljä myönteistä tukipäätöstä**. Kahden osalta (Pori, Skangas Oy ja Tornio, Manga LNG Oy) rakentaminen on aloitettu ja kahden osalta (Rauma, Oy Aga Ab ja Hamina, Haminan Energia Oy) suunnitteluvaihe sekä komission valtiontukisäätelyn vaatima ilmoitusmenettely ovat vielä kesken. Terminaalien rakentaminen on jo käynnistänyt myös investointeja LNG-käyttöisiin laivoihin ja raskaaseen tieliikennekalustoon. **Jos tuetut terminaalit valmistuvat, voidaan tukiohjelman tavoitteiden katsoa täyttyneen.**

Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (32.60.42)

Tuki on tarkoitettu tietyille sähköverkkoyhtiöille, joiden oma rahoitus ei riitä takaamaan riittäviä investointeja sähköverkkoon. **Tällä hetkellä tukea maksetaan Pohjois-Lapin sähköhuollon varmistamiseksi, jossa asiakasmäärät suhteessa sähköverkon kokoon ovat hyvin pieniä.** Tuen tavoitteena on varmistaa sähkönjakelun toiminta pohjoisimmassa Suomessa ilman, että siirtohinnat nousevat kohtuuttomiksi sekä syrjäseutujen elinvoimaisuuden säilyminen. **Tukiohjelman katsotaan täyttävän sille asetetut tavoitteet, eikä merkittäviä haasteita ole esiintynyt.**

Kioton mekanismit (32.60.43)

Suomi on sitoutunut osana Euroopan unionia täyttämään Kioton pöytäkirjan mukaiset velvoitteensa. Kasvihuonekaasupäästöjen korkeat vähentämiskustannukset rasittavat kansantaloutta, minkä vuoksi valtio on varautunut päästöjen vähentämiseen käyttämällä Kioton mekanismeja. Näitä ovat yhteistoteutus (JI, Joint Implementation), puhtaan kehityksen mekanismi (CDM, Clean Development Mechanism) ja valtioiden välinen päästökauppa. Valtiolla on ollut Kioton mekanismien osto-ohjelma, jonka viimeiset arviomäärärahat tulevat maksuun viimeistään vuonna 2019. **Ei ongelmakohtia, tuki määräaikainen.**

Uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituki (32.60.45)

Momentti on uusi ja tarkoitettu käytettäväksi Biotalous ja puhtaat ratkaisut -kärkihankkeeseen. Tukiohjelma perustuu perusperiaatteiltaan energiatukeen (mom. 32.60.40), mutta suurin osa tuesta on tarkoitus kilpailuttaa.

Muut energiapoliittiset ohjauskeinot

Energiaverot (tässä verotuet)

Verotukia kutsutaan julkisessa keskustelussa myös ympäristön kannalta haitallisiksi tuiksi. Toisaalta, jos tukia tarkastellaan kilpailulähtökohdista, verotuet alentavat energiaverot kilpailijamaiden tasolle eikä varsinaisesti tuesta voi puhua. **Energiasektorilla olevat verotuet ovat vaikutuksiltaan niin dynaamiset, ettei niiden poistaminen todennäköisesti toisi merkittäviä lisätuloja valtiolle ainakaan pidemmällä tähtäimellä. Tiettyjen verotukien poistaminen lopettaisi kyseisten energiatuotteiden käytön tai elinkeinotoiminnan, jolloin myös verotulot jäisivät kokonaan saamatta. Toisaalta tietyille toimialoille (esim. teollisuus) kohdentuvina, niitä pidetään nykyistä energiaintensiivistä elinkeinorakennetta säilyttävinä.**

Dieselin alempi verokanta. Verotuki alentaa kuljetusten kustannuksia harvaanasutussa, pitkien etäisyyksien maassa ja sillä on **vaikutusta teollisuuden ja kaupan (erityisesti maakunnissa) kustannuksiin ja kilpailukykyyn.**

Työkoneissa käytetyn kevyen polttoöljyn dieseliä alempi verokanta: **Kevyen polttoöljyn** (POK) vero nousee vuoden alusta (verotuki pienenee), kun verotuksen CO2-komponenttia nostetaan. Muutos tukee energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteita. POK:n **veron nostaminen hyvin korkealla aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia rakentamiselle sekä maa- ja metsätaloudelle (ml. hakkeen korjuun kustannukset)**. POK:n veron nostaminen merkittävästi ei todennäköisesti myöskään ratkaisisi öljylämmityksen korvaamisen nopeuttamista. Öljyn käytön puolittamisen tavoite tulee katsoa kokonaisuutena strategian valmistelun yhteydessä.

Turpeen alempi verokanta: Turpeen veron alennus a 1,9 €/MWh:iin on päätetty saattaa voimaan sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt metsähakkeen tuen muutoksen valtiontukimenettelyssään. (liittyy metsähaketukipakettiin/kiikkulautaan). **Turpeen veron nostaminen yleisen veromallin mukaiselle tasolle romahduttaisi turpeen käytön ja turve korvautuisi hiilellä.** Turpeen veron maksimitaso nykyisellä kivihiilen hintatasolla on vuoden 2015 verotaso 3,4 €/MWh. Tällöin kivihiili ei vielä korvaa turvetta tai metsähaketta CHP-tuotannossa.

CHP-laitosten puolitettu CO2-vero: Huojennus on otettu käyttöön, päästökaupan ja energiaverotuksen päällekkäisen ohjauksen vähentämiseksi ja CHP:n kilpailukyvyn parantamiseksi erilliseen lämmön tuotantoon verrattuna, koska CHP-laitokset ovat päästökaupassa ja pieni lämmön erillistuotanto ei ole. Hallitusohjelmassa on linjattu verotuen poistamisesta. VM ja TEM selvittävät asiaa. **TEM näkemyksen mukaan verotuen poisto heikentää dramaattisesti yhteistuotannon ja kaukolämmön kilpailukykyä ja vaarantaa CHP-sähkön korvausinvestoinnit.** Nykyisen erittäin alhaisen sähkön markkinahinnan vuoksi sähkökapasiteetti-investoinnit ovat jäissä. Suomen tehoriippuvuus tuonnista on suuri. Kantaverkkoyhtiö Fingrid antoi 3.11. varoitukset tiukasta tehotilanteesta 2015/16-talvikaudelle ja totesi sähkön lyhyiden käyttörajoitusten olevan mahdollisia, jos merkittäviä rajajohtoyhteyksiä tai voimalaitoksia vikaantuu.

Teollisuuden alempi verokanta: Alempi verokanta on 0,703 snt/kWh. Ruotsissa teollisuuden verokanta on EU-direktiivin minimiverotaso 0,05 snt/kWh. **Teollisuuden kilpailukyky ei mahdollistane korkeampaa verokantaa**. Energiaintensiivisen teollisuuden kuluttama sähkö kuuluu myös seuraavassa kohdassa käsiteltävän veroleikkurin piiriin.

Energiaverotuki (28.91.41)

Kyse on energiaintensiivisten yritysten veroleikkurista. Koska Suomen energiaverot ovat merkittävästi korkeammat kuin EU:n minimiverotasot, veroleikkurilla varmistetaan teollisuuden kilpailukykyä. **Leikkurin pienentäminen (verotuen pienentäminen) lisäisi kansainvälisessä kilpailussa olevan teollisuuden kustannuksia.**

3. Valtion tuki tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan? Viime vuosien keskeiset määrälliset ja sisällölliset muutokset sekä muutosten vaikutukset? Tulevaisuuden kehittämishaasteet? TEKES:n määrärahaleikkausten riskikohdat?

Yleistä:

Valtion t&k-rahoituksen, ml. tieteen rahoituksen, suuntaamisessa tulee entistä enemmän kiinnittää huomiota rahoituksen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ja tutkimustulosten hyödyntämiseen erityisesti tilanteessa, jossa tarvitaan elinkeinoelämän uudistumista ja uusia kasvun kärkiä.

Tk-rahoituksen kehitys 2011–2015

Valtion rahoitus kääntyi laskuun vuonna 2011. Vuosina 2011–2015 t&k-rahoitus laski reaalihinnoin noin 215 milj. euroa, 11%. Yritysten t&k-menot vähenivät 19%.

- Tieteen edistämiseen rahoitusta lisätty 7 %, elinkeinoelämää uudistavaan ja monipuolistavaan teollisuuden edistämiseen rahoitusta vähennetty 21 %.
- Terveydenhuollon t&k-toiminnan rahoitus on lähes puolittunut.
- **Tekesin avustusvaltuuksien** tason **lasku** 127 milj. € (-26 %, käyvin hinnoin), **lainavaltuuksia lisätty** 64 milj. € (62 %).

Muutokset 2016 talousarvioesityksessä

- **Vuodelle 2016** esitetään **t&k-rahoitukseksi 1,850 mrd euroa**. Tason **lasku vuoteen 2015** on **150 milj. euroa** (7,6 %).
- **Valtionrahoituksen bkt-osuus** vuonna 2015 on arviolta 0,97 % ja **laskee vuonna 2016** arviolta alle **0,9 prosenttiin** (1,05 % v. 2011).
- **Suomen Akatemian rahoitus kasvaa 23 milj. euroa**, mutta muiden, myös yliopistojen, rahoitus vähenee. **Tekesin avustuksiin** kohdistuvat **leikkaukset 130 milj. euroa, mutta vastapainona** hallituksen **kärkihankkeissa** esitetään Tekesille **+30 milj. euroa** vuodelle 2016 tutkimustulosten kaupallistamiseen sekä biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen vauhdittamiseen

TEKES-rahoitus

- **Tekes pyrkii** leikkauksista huolimatta **säilyttämään entisen roolinsa startup -yritysten ja pk-yritysten rohkean kasvun rahoittajana**.
- Tekes **panostaa Team Finland -yhteistyöhön** niin, että eri toimijoiden resurssit hyödynnetään yhdessä mahdollisimman tehokkaasti kilpailukyvyn, kasvun ja uudistumisen hyväksi
- Rahoitus on kohdennettu v. 2013 lähtien entistä vahvemmin kansainvälistymällä kasvua hakeville yrityksille elinkeinoelämää uudistaviin, aiempaa riskipitoisempiin, hankkeisiin.

Tekesin rahoituksen leikkausten vaikutukset:

- Rahoitus nykymuotoiselle SHOK-toiminnalle loppuu (leikkaus 80 milj. €)
- Rahoitus kansallisista varoista INKA-toiminnalle loppuu (leikkaus 8 milj. €)

- Yliopistojen ja julkisten tutkimuslaitosten tutkimuksen rahoitus pienenee SHOK-toiminnan lisäksi vielä 50 milj. €, minkä johdosta yritysten kanssa verkottunut tutkimus supistuu. Tekesin rahoitus yliopistojen ja tutkimuslaitosten tekemään julkiseen tutkimukseen rajoittuu jatkossa yritysvetoisiin verkostohankkeisiin ja -ohjelmiin.
- Suuryritysten rahoitus vähenee lähes 50 milj. euroa vuodessa. Koska suurten yritysten Tekes-rahoitus on pääosin käytetty alihankintoihin, suurin osa leikkauksesta kohdistuu käytännössä pk-yrityksiin ja julkisiin tutkimusorganisaatioihin.
- Tekesin avustuksista tutkimusrahoituksen osuus supistuu noin kolmannekseen vuonna 2016 (40 % v.2015).
- **Arviot 130 milj. leikkausten kohdistumisesta t&k-työhön: noin 100 htv:tä suuryrityksissä, 360 htv:tä pk-yrityksissä ja 1 670 htv:t tutkimusorganisaatioissa.**

Kärkihankepanostukset (Tekes) 2016–2019

- **Kilpailukyky ja työllisyys:** kasvuhakuisten pk-yritysten cleantech-ratkaisujen vauhdittamiseen **23 milj. euroa**.
- **Osaaminen ja koulutus:** tutkimustulosten kaupallistaminen **59 milj. euroa.**
- **Biotalous ja puhtaat ratkaisut:** uudet tuotteet, palvelut ja liiketoimintamallit sekä uusien ratkaisujen demonstraatiot ja pilotit **40 milj. euroa**.
- **Pääomasijoitustoiminta 10 milj. euroa** (tutkimustulosten kaupallistaminen).

LIITE. Tekes-rahoitus 2009–2016.

